

Lietuvos korupcijos žemėlapis

2014 m. balandis - gegužė

Išvados

• Iš 17 problemų Lietuvoje sąrašo pagal dalį nurodžiusių, kad tai yra “labai rimta problema”, gyventojai korupciją minėjo 6-oje vietoje (48%), po mažų atlyginimų, bedarbystės, alkoholizmo, emigracijos ir didelių kainų. Lyginant su ankstesniais metais, nurodžiusių, kad tai rimta problema, sumažėjo (2011 m. – 67%, 2007 – 60%, 2005 - 64%). Kita vertus, atsakymų “korupcija yra labai rimta problema” ir “pakankamai rimta problema” suma išlieka labai didelė – 91% (2011 m. – 93%, 2007 m. – 90%, 2005 m. - 92%).

• Įmonių vadovai korupciją kaip labai rimtą problemą minėjo 5-oje vietoje, ją paminėjo 30 respondentų. Lyginant su ankstesniais metais, sumažėjo nurodančių, kad tai yra “rimta problema” (2011 m. – 39%, 2007 – 34%, 2005 - 51%). Taip pat įmonių vadovams buvo pateikta 17 verslo vystymosi problemų, buvo prašoma nurodyti, kurie dalykai šiuo metu yra ypač problematiški verslo požiūriu. Dažniausiai buvo minima didelė emigracija – 28%, kompetentingų darbuotojų stoka – 21%, mokesčių dydžiai – 20%, skaidrumo viešuosiuose pirkimuose stoka – 19%. Korupcija buvo minima 5-oje vietoje – 16%.

- **Valstybės tarnautojai, lyginant su gyventojais ir verslininkais, korupciją kaip labai rimtą problemą minėjo rečiau – 7-oje vietoje (29%) po mažų atlyginimų, alkoholizmo, bedarbiystės, emigracijos, narkomanijos, didėjančių kainų. 2011 m. korupcija buvo minima 6-oje vietoje (42%).**
- **Gyventojai dažniausiai prie korupcinių priskyrė tokias situacijas: politinė partija žada priimti verslininkui naudingą sprendimą, jei jis suteiks finansinę paramą partijai (87%); valstybės tarnautojas paima piniginių atlygį už paslaugos atlikimą ar atlikimo pagreitinimą (86%); asmuo duoda piniginių atlygį, dovaną valstybės tarnautojui norėdamas, kad jam reikalinga paslauga būtų suteikta geriau ir greičiau (84%). Šios situacijos buvo dažniausiai minimos ir 2011 m. (atitinkamai 86%, 87%, 85%). Sumažėjo priskiriančių prie korupcinių situacijų tarnybinės paslapties atskleidimą, siekiant asmeninės naudos, dokumentų klastojimą, siekiant gauti finansavimą savo projektui, bei naudojimąsi tarnybiniu automobiliu asmeniniais reikalais.**

- **Rečiausiai su korupcija buvo siejamos šios situacijos: valdininkas ar pareigūnas naudojasi tarnybiniu automobiliu asmeniniais reikalais; asmuo ar įmonė pateikia neteisingus duomenis apie pajamas, pelną ar turta; valstybės ar savivaldybių įmonės dirba nuostolingai dėl jų vadovų netinkamo valdymo.**

- **Gyventojai nurodė, kad yra labai paplitęs reiškinys, kai valstybės tarnautojai naudojasi tarnybiniu automobiliu asmeniniais tikslais – 39%, antroje vietoje yra situacija, kai asmuo pasinaudoja pažintimis įsidarbindamas į valstybės instituciją ar privačią įmonę – 38%. Visų korupcinių situacijų atveju sumažėjo teigiančių, kad jos Lietuvoje yra labai paplitusios.**

• Labiausiai paplitusios korupcinės situacijos Lietuvoje, valstybės tarnautojų nuomone, yra: pasinaudojęs pažintimis asmuo įsidarbina į valstybės instituciją ar privačią įmonę; asmuo pasinaudoja pažintimis, kad jam reikalinga paslauga būtų atlikta geriau ar greičiau; politinė partija žada priimti verslininkui naudingą sprendimą, jei jis suteiks finansinę paramą partijai. Mažiausia paplitusi korupcijos forma – tarnybos ar komercinės paslapties atskleidimas, siekiant asmeninės naudos.

• Lyginant su valstybės tarnautojais, gyventojai dažniau apie kiekvieną korupcijos situaciją sakė, kad ji yra paplitusi šalyje. Didžiausias skirtumas – naudojimosi tarnybiniu automobiliu vertinimas. Gyventojai nurodė, kad šis reiškinys yra labai paplitęs 39% atvejų, o valstybės tarnautojai dvigubai mažiau – 19%.

• **Dauguma respondentų išsakė nuomonę, kad korupcija yra kliūtis: Lietuvos gyventojai teigė, kad ji kliudo žmonių gyvenimui, verslo atstovai – kad tai yra kliūtis verslui vystyti, valstybės tarnautojai – kad tai yra kliūtis valstybės gyvenimui. Galima pastebėti taip pat tam tikrą neigiamą vertinimo sumažėjimą. Tam galėjo turėti įtakos nevienareikšmis pasakymo “yra kliūtis” interpretavimas: galima suprasti, kad tai yra kliūtis visada ir visur, o taip pat, kad tai yra rimta problema dabartinėje Lietuvoje. Duomenys rodo, kad korupcijos kaip rimtos problemos vertinimas mažėja.**

• **Ženkliai sumažėjo įmonių vadovų, teigiančių, kad kyšiai sutaupo laiką tvarkant administracines procedūras (nuo 50% iki 27%), kad korupcija “sutepa” neefektyviai veikiančius valstybinius mechanizmus (nuo 41% iki 24%). Sumažėjo teigiančių, kad tvarkant reikalus reikia valstybės tarnautojams primokėti (nuo 34% iki 19%), kad yra iš anksto žinomi mokėjimų/ dovanų dydžiai (nuo 29% iki 17%).**

• **35% Lietuvos gyventojų mano, kad korupcijos mastai per 5 metus išaugo, 35% - kad nepakito ir 16% - kad sumažėjo. Lyginant su ankstesniais metais, vertinimai pagerėjo. Pavyzdžiui, 2008 m. pablogėjimą nurodė 77% (pagerėjimą 5%), o 2011 m. nurodė, kad korupcija išaugo 53% (sumažėjo - 10%). Taip pat pagerėjo pastarųjų 12 mėnesių dinamikos vertinimas. Nurodė, kad korupcija išaugo 25%, o 2011 m. taip manančių buvo 39%. Nurodė, kad korupcijos mastai sumažėjo 12%, o 2011 m. buvo 7%. Pirmą kartą (nuo 2005 m.) yra daugiau optimistų nei pesimistų ateities atžvilgiu. Tikisi, kad per ateinančius 3 metus korupcija sumažės 21%, o kad padidės – 17% (palyginimui 2005 m. korupcijos augimą prognozavo net 43% gyventojų).**

• Tik 4% įmonių vadovų nurodė, kad per 5 metus korupcijos mastai labai išaugo (2005 m. buvo 38%, 2007 m. – 28%, 2008 m. – 25%, 2011 m. - 18%). Padaugėjo sakančių, kad korupcijos mastai sumažėjo - 25% (buvo 19%). Geriau yra vertinami ir pokyčiai per 12 mėnesių: nurodė, kad korupcija išaugo 13% (2005 m. buvo 49%, 2011 m. - 25%), o kad sumažėjo – 20% (2001 m. – 4%, 2011 m. - 12%). Buvo užfiksuotas žymus optimizmas ateities atžvilgiu: nurodė, kad per ateinančius 3 metus korupcija sumažės 34%, o kad padidės – tik 7%. Tai geriausi rodikliai nuo 2005 m.

• Valstybės tarnautojų nuomone, korupcijos mastai per 5 metus sumažėjo - 34%, padidėjimą nurodo 21%. Tai ženkliai geresni vertinimai nei prieš tris metus: buvo 40% neigiamų ir tik 22% teigiamų vertinimų. Ženkliai geresni vertinimai ir apie pokyčius per vienerius metus: teigia, kad korupcija sumažėjo 25% (buvo 15%), o kad padidėjo 15% (buvo 27%). Buvo užfiksuotas žymus optimizmas ateities atžvilgiu. Valstybės tarnautojai prognozuoja, kad per tris metus korupcijos lygis sumažės - 41%, padidėjimą numato tik 12% tarnautojų.

- Lietuvos gyventojų nuomone, kyšininkavimas yra labiausiai paplitusi korupcijos forma Lietuvoje. Tuo tarpu verslo atstovai ir valstybės tarnautojai mano, kad labiausiai Lietuvoje paplitęs yra nepotizmas (giminių ir bičiulių protegavimas). Lyginant su 2011 m., atsakymų dalis, kad viena ar kita korupcijos forma yra paplitusi ar labai paplitusi, sumažėjo.
- Gyventojų nuomone (atviras klausimas), labiausiai korumpuotos institucijos yra šios: sveikatos apsaugos institucijos - 55%, teismai - 30%, policija - 26%, Seimas – 26%, savivaldybės - 25%. Praktiškai visos institucijos 2014 m. dėl korupcijos pradėtos minėti rečiau. Pavyzdžiui, 2011 m. kaip labiausiai korumpuotos institucijos buvo minimos: sveikatos apsauga (60%), Seimas (47%), teismai (42%), policija (38%), savivaldybės (35%).

• **Verslo atstovų nuomone (atviras klausimas), labiausiai korumpuotos institucijos yra šios: sveikatos apsaugos institucijos – 26%, savivaldybės – 18%, teismai – 18%, policija – 14%. Praktiškai visų institucijų paminėjimas sumažėjo. Pavyzdžiui, 2011 m. kaip labiausiai korumpuotos institucijos buvo minimos: savivaldybės (33%), teismai (30%), sveikatos apsauga (28%), Seimas (25%), policija (24%).**

• **Valstybės tarnautojai atvirame klausime kaip labiausiai korumpuotas nurodė sveikatos apsaugos institucijas (40%), teismus (25%), savivaldybes (23%), Seimą (20%). Visais atvejais, lyginant su 2011 m., paminėjimų dažnis sumažėjo.**

• 2007 m., 2008 m., 2011 m. ir 2014 m. labiausiai korumpuotų institucijų penketas praktiškai nesikeitė: tiek Lietuvos gyventojai, tiek verslo atstovai, tiek valstybės tarnautojai kaip labiausiai korumpuotas institucijas šio ir ankstesnių tyrimų metu dažniausiai nurodydavo (su nedidelėmis išimtimis) sveikatos apsaugą, Seimą, teismus, policiją, savivaldybes. Kita vertus, korumpuotų institucijų minėjimo intensyvumas ženkliai sumažėjo.

• Gyventojams buvo pateiktas 16 svarbiausių Lietuvos institucijų sąrašas ir buvo prašoma nurodyti, kurios iš jų yra labai korumpuotos ir kurios iš dalies korumpuotos. Kaip labai korumpuotos buvo minimos tokios institucijos: teismai – 35%, Seimas – 34%, partijos - 31%, prokuratūra – 29%, teisėsaugos institucijos - 28%. Reikia pažymėti, kad, lyginant su 2011 m., ženkliai sumažėjo vertinančių šias institucijas kaip labai korumpuotas (2011 m. minėjo, kad labai korumpuoti teismai – 64%, Seimas – 68%, partijos – 63%, teisėsaugos institucijos – 59%).

• Įmonių vadovai kaip labai korumpuotas įvardino politines partijas – 23%, teismus – 22%, Seimą – 21%, miestų ir rajonų savivaldybes – 20%, teisėsaugos institucijas – 18%. Atitinkami vertinimai 2011 m. buvo žymiai blogesni: tais metais nurodė, kad politinės partijos yra labai korumpuotos 52%, teismai - 57%, Seimas – 57%, miestų ir rajonų savivaldybės – 60%, teisėsaugos institucijos – 53%.

• Valstybės tarnautojai kaip labiausiai korumpuotas institucijas paminėjo politines partijas (35%), Seimą (31%), prokuratūrą (27%). Nuo 2011 m. neigiamų vertinimų ženkliai sumažėjo. Dauguma atvejų gyventojai yra kritiškesni vertindami institucijų korumpuotumo lygį. Tačiau yra ir išimčių: partijas, savivaldybes, žiniasklaidą, privatų sektorių kritiškiausiai vertina valstybės tarnautojai.

• Gyventojai vertino konkrečių ministerijų ar įstaigų korumpuotumo lygį. Daugiausia vertinimų “labai korumpuota” surinko šios institucijos (virš 20%): Sveikatos apsaugos ministerija – 26%, apylinkių teismai – 22%, Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija – 26%, Ignalinos atominė elektrinė – 26%, Muitinės departamentas – 34%, savivaldybių viešųjų pirkimų skyriai/komisijos – 28%, savivaldybių statybų skyriai – 24%, neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos – 41%, pasienio kontrolės punktų direkcija – 23%, respublikinės ligoninės - 36%, miestų ir rajonų ligoninės – 33%, Valstybinė vaistų kontrolės tarnyba - 29%, poliklinikos – 24%, kelių policija – 33%, kriminalinė policija – 24%, Vyriausybės viešųjų pirkimų tarnyba – 24%, farmacijos srities įmonės – 25%, statybos srities įmonės – 24%.

• Įmonių vadovai, lyginant su gyventojais, rečiau apibūdindavo įvairias institucijas kaip labai korumpuotas. Ir visgi virš 20% tokių vertinimų susilaukė šios institucijos: Ignalinos atominė elektrinė – 22%, Muitinės departamentas – 21%, respublikinės ligoninės – 24%, miestų ir rajonų ligoninės – 23%, Valstybinė vaistų kontrolės tarnyba – 22%. Lyginant su 2011 m., vertinimų “labai korumpuota institucija” ženkliai sumažėjo (pvz., Sveikatos apsaugos ministerija nuo 44% iki 15%).

• Virš 20% valstybės tarnautojų nurodė kaip labai korumpuotas šias institucijas: sveikatos apsaugos ministerija – 23%, apylinkių teismai – 21%, valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija – 33%, Ignalinos atominė elektrinė – 22%, Muitinės departamentas – 39%, savivaldybių viešųjų pirkimų skyriai – 21%, neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos – 32%, respublikinės ligoninės – 38%, miestų ir rajonų ligoninės - 35%, Valstybinė vaistų kontrolės tarnyba – 33%, poliklinikos - 26%, kelių policija – 34%, farmacijos srities įmonės – 30%, statybos srities įmonės – 25%.

• **Visose tikslinėse grupėse vyrauja požiūris, kad kyšio davimas padeda išspręsti problemas. Ypač tai būdinga gyventojams (69%), mažiau verslininkams (43%) ir valstybės tarnautojams (54%). Lyginant su 2011 m., visose tikslinėse grupėse sumažėjo manančių, kad kyšis padeda spręsti problemas (buvo atitinkamai 79%, 65%, 67%).**

• **Labiausiai linkę spręsti problemas kyšių pagalba yra Lietuvos gyventojai (48%). Tarp verslininkų tokių, kurie sprestų verslo problemas kyšio pagalba yra žymiai mažiau (21%). Panašus skaičius yra ir tarp valstybės tarnautojų (23%). Lyginant su 2011 m., visose grupėse pasirengimas duoti kyši sumažėjo (atitinkamai buvo 57%, 40% ir 35%).**

- **Nurodė, kad yra tekę duoti kyši per paskutiniuosius 12 mėnesių: gyventojai - 24% gyventojų, įmonių vadovai - 6%, valstybės tarnautojai – 17%. Šie rodikliai įmonių vadovų apklausoje, lyginant su 2011 m., sumažėjo (buvo 17%), o gyventojų ir valstybės tarnautojų apklausose beveik nepasikeitė (buvo atitinkamai 22% ir 19%).**

- **Svarbu tai, kad keičiasi kyšio nedavimo priežasčių struktūra. 2001 m. nurodė, kad tai prieštarauja įsitikinimams 12%, o 2014 m. – jau 24%. 2004 m. nedavimo priežastis, kad respondentas tam neturėjo pinigų, siekė 16%, o dabar - 11%. Tarp įmonių vadovų kyšio nedavimo priežastis „įsitikinimai“ – yra dar svarbesnė - 34% (2004 m. buvo 18%).**

- Lietuvos gyventojų, kurie prisipažino, kad jiems yra tekę duoti kyši bent kartą per pastaruosius 5 metus, buvo klausama apie kyšio davimo priežastis. Dažniausiai buvo atsakoma, kad kyšis buvo duodamas tikintis, kad tai padės greičiau išspręsti problemą. Žymiai rečiau buvo nurodoma, kad kyšis buvo reikalaujamas. 15% gyventojų nurodė, kad ir patys imtų kyši, tačiau per 12 mėnesių tą teko padaryti tik 3% gyventojų. Absoliuti dauguma nurodė, kad kyšio neėmė, o pagrindinė kyšio neėmimo priežastis – tiesiog niekas nesiūlė kyšio. Pasirengusių imti kyši, lyginant su 2011 m., sumažėjo (buvo 15%). Didelė dalis gyventojų nurodė, kad pasinaudotų giminystės ryšiais ir pažintimis įsidarbindami ar siekdami kokybiškesnio, greitesnio paslaugų suteikimo. Tuo tarpu realiai pasinaudojusiu ryšiais ir pažintimis yra ženkliai mažiau: pažintimis įsidarbindami pasinaudojo 18%, o siekdami kokybiškesnio, greitesnio paslaugų suteikimo – 22%.

- **24% valstybės tarnautojų nurodė, kad jų įstaiga dažniau ar rečiau patiria politikų spaudimą dėl jų privačių interesų (2011 m. buvo 22%). Taip pat 19% respondentų nurodė, kad jų įstaiga patyrė politikų spaudimą dėl jų atstovaujamų partijų interesų (2011 m. buvo 20%).**

- **Tarp intensyviau lankomų įstaigų didžiausi su kyšiais susieti indeksai yra miestų ir rajonų ligoninėse (kyšių prievartavimo indeksas siekia 0,53, o kyšių davimo – 0,47), respublikinėse ligoninėse (prievartavimo – 0,53, davimo – 0,50). Pastaraisiais metais situacija čia mažai kinta. Gana aukšti indeksai yra kelių policijoje (prievartavimo indeksas 0,43, o kyšių davimo – 0,35), tačiau šie indeksai nuo 2008 m. ženkliai sumažėjo.**

- **Reikia pastebėti, kad ne taip jau mažai atvejų, kai respondentas nėra tikras, ar iš jo norima gauti kyši, tačiau kyši siūlo savo iniciatyva (tada davimo indeksas yra didesnis nei prievartavimo indeksas).**
- **Tarp labiausiai lankomų institucijų (kuriose apsilankė ne mažiau 100 žmonių) mažiausi prievartavimo ir davimo indeksai yra būdingi: Lietuvos pašte, asmens dokumentų išrašymo centruose, socialinės rūpybos skyriuose, greitosios medicinos pagalbos stotyse, bendrojo ugdymo mokyklose, bankų srities įmonėse, bažnyčiose.**
- **Didžiausi gyventojų pasinaudojimo pažintimis indeksai yra būdingi įsidarbinant į privatų (0,36) sektorių, gaunant asmens ir gydymo paslaugas (0,23) bei gaunant neįgalumo ar darbingumo pažymėjimus (0,23). Didžiausi prievartavimo indeksai yra dėl chirurginių operacijų (0,48), dėl slaugos ligoninėje (0,33), neįgalumo ir darbingumo pažymėjimų gavimo (0,33), asmens sveikatos ir gydymo paslaugų gavimo (0,29), kelių eismo taisyklių pažeidimų nagrinėjimo (0,28). Dėl šių procedūrų yra didžiausi ir kyšių davimo indeksai.**

- **Verslo atstovų manymu labiausiai kyšio yra tikimasi kelių policijoje (0,34), miestų ir rajonų ligoninėse (0,45), muitinės departamente (0,22) – tai institucijos, kuriose per 5 metus pabuvojo ne mažiau 30 respondentų.**
- **Valstybės tarnautojai nurodė, kad kyšio labiausiai tikimasi dėl chirurginių operacijų (0,26), dėl slaugos ligoninėse (0,33), dėl kelių eismo taisyklių pažeidimo (0,31), miestų ir rajonų ligoninėse (0,31), respublikėse ligoninėse (0,31). Čia paminėtos institucijos, kuriose lankėsi ne mažiau 30 respondentų).**
- **Visos tikslinės grupės dėl korupcijos paplitimo pirmiausia kaltina politikus. Tačiau yra užfiksuota tendencija, kad kaltinimai politikams mažėja, o padaugėjo kaltinančių pačius gyventojus (pvz., patys gyventojai 2011 m. save kaltino 24% atveju, o 2014 m. - 34%).**

- Tiek gyventojai, tiek verslininkai, tiek ir valstybės tarnautojai dėl kyšio dažniausiai kaltina abi puses. Imantį kyšį dažniau kaltina gyventojai (28%), rečiau – valstybės tarnautojai (17%).
- Į klausimą, kokios institucijos ir socialinės grupės labiausiai gali prisidėti prie korupcijos mažinimo, gyventojai dažniausiai atsakė, kad tai Seimas (54%), Vyriausybė (53%), teisėsaugos institucijos (48%), STT (43%). Įmonių vadovai nurodė Vyriausybę (55%), Seimą (45%), teisėsaugos institucijas (44%), žiniasklaidą (39%), STT (37%). Valstybės tarnautojai nurodė Seimą (49%), teisėsaugos institucijas (48%), gyventojus (47%), STT (42%).
- Visos tikslinės grupės nurodė, kad pagrindinė kyšininkavimo priežastis yra ta, kad už šias veikas yra retai baudžiama: taip mano 67% gyventojų, 48% verslininkų ir 44% valstybės tarnautojų. Kita priežastis, dėl ko kyšininkaujama – per maži tarnautojų atlyginimai - buvo nurodoma ženkliai rečiau: ją nurodė 34% gyventojų, 19% verslininkų. Dažniau šią priežastį nurodė patys valstybės tarnautojai – 45%. Laike kyšio ėmimą pateisinančios priežastys kinta mažai.

- Tiek gyventojai, tiek ir įmonių vadovai nurodė, kad efektyviausia korupcijos mažinimo priemonė yra bausmių už kyšio paėmimą griežtinimas. Valstybės tarnautojai 1-oje vietoje nurodė, kad efektyviausia priemonė būtų pakelti valstybės tarnautojų atlyginimus.
- Lyginant baudžiamąsias ir prevencines priemones, 2014 m. daugiausia verslo atstovų pasisakė už prevencines priemones – 43%, o už baudžiamąsias priemones pasisakančių buvo žymiai mažiau – 30%. Kaip ir 2011 m., valstybės tarnautojai pirmiausia pasisakė už prevencines priemones – 48%, o ne už baudžiamąsias – 26%.
- Visų tikslinių grupių nuomone, kovojant su korupcija šiuo metu mažiausiai reikėtų gaudyti tik smulkiąsias korupcijos „žuvytes“. Daug svarbiau būtų kovoti su korupcija aukščiausiuose politiniuose ir verslo sluoksniuose, o pagal galimybes tirti ir visus korupcijos atvejus. Šią nuostatą patvirtina ne tik šis, bet ir ankstesniais metais atlikti tyrimai.

• **Pagrindiniu informacijos šaltiniu apie korupcijos procesus gyventojams išlieka televizija (46%), tačiau nuosekliai auga interneto vaidmuo (2011 m. buvo 1%, o 2014 m. - 15%). Įmonių vadovų atsakymai yra panašūs į gyventojų atsakymus. Tuo tarpu valstybės tarnautojams televizija santykinai yra mažiau svarbus informacijos šaltinis (28%), o svarbesnė nei kitose tikslinėse grupėse yra asmeninė patirtis, specializuoti leidiniai, konferencijos.**

• **27% gyventojų žino, kur reikėtų kreiptis dėl korupcijos atveju, 18% praneštų, 12% norėtų dalyvauti antikorupcinėje veikloje. Įmonių vadovų rodikliai šiuo požiūriu yra aukštesni: 37% žino, 36% praneštų, 21% norėtų dalyvauti antikorupcinėje veikloje. Dar daugiau žino, kur reikėtų kreiptis, valstybės tarnautojai - 61%, tačiau praneštų apie korupciją mažiau tarnautojų - 29%.**

- **Tikslinių grupių buvo klausiama apie nenoro pranešti apie korupcijos atvejus priežastis. Visose grupėse dažniausiai nurodoma, kad pranešusieji apie tokius įvykius gali rimtai nukentėti.**

- **Dėl įgyvendinamų korupcijos mažinimo priemonių Lietuvoje tarp gyventojų yra daugiau pesimistų (40%) nei optimistų (25%), nors nuo 2011 m. teigiamai vertinančių antikorpucines priemones padaugėjo (buvo 20%). Žymiai palankiau antikorpucines priemones vertina įmonių vadovai – 43%, ši dalis nuo 2011 m. ženkliai padidėjo (buvo 26%). Panašiai antikorpucines priemones vertina ir valstybės tarnautojai – teigiamų vertinimų yra 39%.**